

Miorita de Vasile Alecsandri - comentariu literar

Baladele, populare sau culte, sunt opere epice, intrucat sentimentele autorilor sunt exprimate in mod indirect prin intermediul personajelor si al actiunii. , iar modul de expunere predominant este naratiunea , relatarea evenimentelor facandu-se la persoana a III-a.

Evenimentele narate sunt neobisnuite, iesite din comun si pot fi de natura istorica, fantastica, legendara sau familiala, in care faptele reale se imbina cu cele fabuloase.

Personajele baladelor au insusiri care impresioneaza puternic, fiind infatisate, mai ales, prin antiteza. Ele savarsesc fapte deosebite, dovedind prin comportarea si prin atitudinea lor calitati menite sa impresioneze pe cititor.

Fiind o balada populara are trasaturile oricarei creatii literare folclorice: caracter anonim, oral, colectiv si sincretic.

Elementele si intamplarile fabuloase sunt mai numeroase in balada populara, datorita contaminarii ei cu basmul – alta creatie epica populara.

De aceea, in balada populara apare frecvent motivul animalului nazdravan si, implicit, apar personajele animaliere.

Balada culta poate sa contina elemente complexe de compozitie.

Personajele baladelor culte sunt mai apropiate de realitate, insusirile lor fiind infatisate mai ales prin hiperbolizare, in timp ce personajele baladelor populare sunt inzestrate si cu insusiri fabuloase, supranaturale.

Balada culta poate adopta o complexitate de figuri de stil iar balada populara contine procedee artistice si o versificatie specifice oricarei creatii populare: ritm trohaic, rima imperecheata, masura de 5-6 silabe.

Remarcam in plus , ca in balada Miorita nu se mai realizeaza o opozitie intre personaje, aceasta fiind inlocuita cu zbuciumul sufletesc al eroului pus intr-o situatie limita. De asemenea, Mioritei ii lipseste deznodamentul.

Balada Miorita a fost considerata "cea mai frumoasa epopoe pastorală din lume".

Aceasta adevarata capodopera a literaturii populare romanesti a fost descoperita de Alecu Russo in muntii Vrancei si publicata de Vasile Alecsandri in colectia de poezii populare intitulata "Balade(cantece batranesti) in 1852.

Balada "Miorita" a circulat in peste o mie de variante.

Titlul format din diminutivul "miorita", sugereaza si el gingasia, delicatetea sufleteasca a

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

personajului principal.

Balada are ca punct de plecare transhumanta.

George Calinescu considera ca balada Miorita reprezinta unul din cele patru mituri fundamentale ale romanilor alaturi de mitul etnogenezei(Traian si Dochia) , mitul estetic sau al creatiei(Mesterul Manole) , mitul eroic(Zburatorul).

Compozitional, subiectul baladei este redus la patru teme fundamentale:

1. cadrul epic initial
2. mioara nazdravana
3. testamentul ciobanului moldovean
4. presupusa aparitie a maicutei batrane.

Tema fundamentala este cea a raportului fiintei umane cu sine insasi si cu lumea care o inconjoara.

Acestor teme li se subordoneaza mai multe motive; motivul transhumantei, motivul complotului, motivul mioarei nazdravane, motivul testamentului, motivul alegoriei moarte – nunta si motivul maicutei batrane.

Aceste sase motive se structureaza in trei parti in care elementele epice, dramatice si lirice se impletesc armonios.

Prima parte cuprinde primele doua motive (al transhumantei si al complotului) si este prin excelenta epica. Ea corespunde expozitiei si fixeaza mai intai, prin doua metafore, locul actiunii: "Pe-un picior de plai -Pe-o gura de rai". Metafora exprima frumusetea neasemuita a unei naturi feerice. Atmosfera este calma.

Autorul anonim introduce apoi in scena trei ciobani provenind din regiuni diferite, care coboara cu turmele la iernat: Unu-i moldovean, _ Unu-i ungurean,- si unu-i vrancean.

Acestei expozitiei ii urmeaza intriga, tot o parte epica, din care aflam de complotul ciobanului ungurean si al celui vrancean care, manati de invidie si lacomie, pun la cale uciderea baciului moldovean. Conflictul este determinat de rivalitatea materiala dintre ciobani, participarea suflenteasca a naratorului fiind remarcata doar prin dativul etic "vor sa mi-l omoare", iar cateva enumeratii cu termeni urmati de epitete adjectivale:" oi mandre", cai "invatati", "cani mai barbati" evidentiaza motivele care stau la baza complotului.

Dupa intriga balada paraseste planul real si intra in plan fantastic. Aceasta a doua parte a baladei, care corespunde motivului mioarei nazdravane, este de natura dramatica, fiind realizata prin dialog. Ciobanul este intrigat de comportamentul ciudat al mioarei si i se adreseaza grijuliu: "Ori esti bolnavioara_ Draguta mioara". in cuvinte duioase si jalnice, mangaietoare si afectuase, dorind sa nu-l inspaimante, oita ii dezvaluie tanarului stapan complotul si il sfatuieste sa-si ia unele masuri

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

de aparare. Afectiunea reciproca dintre pastor si mioara este evidentiata cu ajutorul vocativelor, unele fiind diminutive si insotite de adjective : "Miorita laie", "Draguta mioara".

Partea a treia (motivul testamentului, al nuntii cosmice si al maicutei batrane), este cea mai intinsa, fiind un monolog liric prin care ciobanul moldovean isi exprima ultimele dorinte inaintea mortii ipotetice.

Dispozitiile testamentare ale baciului pun in lumina atitudinea lui in fata mortii si reliefeaza trasaturile sale caracteristice. El o roaga mai intai pe mioara:

" ... sa-i spui lui vrancean / si lui ungurean / Ca sa ma ingroape / Aice pe-aproape, / in strunga de oi, / Sa fiu tot cu voi / in dosul stanii / sa-mi aud canii". Ciobanasul vrea ca dupa moarte sa ramana alaturi de oile si de cainii sai, in mediul in care si-a dus pana acum existenta deoarece despartirea de ceea ce i-a fost drag ar echivala cu uitarea. Dorinta de a fi inmormantat de presupusii asasini pune in evidenta superioritatea sa morala fata de acestia. Le fel de profund se desprind din aceasta rugaminte dragostea de meserie, atasamentul fata de cainii credinciosi si fata de tovarasele de-o viata, mioarele.

Baciul moldovean doreste ca la cap sa aiba "Fluieras de fag, / Mult zice cu drag / Fluieras de os, / Mult zice duios, / Fluieras de soc / Mult zice cu foc", aceasta fiind singura posibilitate de a comunica postum cu turma sa. Se observa ca prin personificarea fluierelor si prin epitetele "cu drag", "duios", "cu foc" se realizeaza o crestere a dramatismului, a confruntarii omului cu moartea.

In a doua parte (tot lirica), testamentul contine rugamintea ciobanului de a ascunde oilor moartea sa infatisand-o ca pe o nunta "Cu o mandra craiasa / a lumii mireasa". Moartea este prezentata alegoric, ca o nunta de proportii impresionante, cosmice cu participarea masiva a tuturor elementelor naturii si astrilor: "Soarele si luna / Mi-au tinut cununa, / Brazi si paltinasi i-an avut nuntasi, / Preotii, muntii mari / Paseri lautari / Pasarele mii / si stele faclii". Ciobanul moldovean prezinta moartea ca pe o contopire cu elementele naturii vesnice, ca pe o integrare in marele circuit universal. Prin moarte, omul nu dispare ea fiind o continuare a existentei intr-un alt mediu la alte dimensiuni si intr-o alta forma. De aici, din aceasta credinta izvoraste seninatate in fata mortii, durerea pricinuita de "marea trecere" fiind sugerata doar de caderea stelei (ca la nunta mea a cazut o stea care semnifica sfarsitul unei existente omenesti, moartea fara de intoarcere).

Balada atinge punctul culminant ca intensitate a sentimentelor in cea de-a treia parte a testamentului – presupusa disparitie a maicutei batrane – ,care-si cauta cu disperare feciorul pe care il descrie cu sufletul ei de mama iubitoare si indurerata: "mandru ciobanel / tras printr-un inel / fetisoara lui /spuma laptelui, / mustacioara lui ,/ Spicul graului / Perisorul lui, / Pana corbului / Ochisorii lui,/ Mura campului". Portretul ciobanului moldovean este realizat din comparatii metaforice de o rara forta expresiva, prin folosirea din abundenta a diminutivelor "ciobanel" , "fetisoara" ,"mustacioara" , "perisor" , "maicuta". Folosirea unei serii de gerunzii in rima "alergand", "intreband" , "zicand" sugereaza un lung geamat dureros.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Ciobanul o roaga pe mioara sa-i spuna mamei lui ca n-a murit, ci ca "m-am insurat / C-o fata de crai / Pe-o gura de rai", 9dar sa-i ascunda faptul ca la nunta lui a cazut o stea si ca a participat intreaga natura. El vrea astfel sa-si crute mama de-o mare durere sufleteasca.

Baladei ii lipseste deznodamantul, moarte fiind ipotetica (" si de-o fi sa mor")

In balada apar si unele elemente de basm. Astfel, atmosfera de basm, sugerata prin peisajul mirific realizat, in primele doua versuri, de prezenta numarului trei, de personificarea mioarei nazdravane care vorbeste si se intelege cu oamenii, cele doua portrete – al baciului si al mamei sale -,adevarate aparitii de basm. Tot elemente de basm constituie si fluierele care canta singure, la adierea vantului, sau oile care, auzindu-le , se vor strange si " il vor plange" pe pastor "cu lacrimi de sange".

Mai presus de toate acestea se afla insa alegoria mortii prezentata ca o nunta de proportii cosmice, fantastice. Ca si in basme , mireasa este o "mandra craiasa", iar nunii sunt soarele si luna. Natura intreaga apare personificata.

Balada Miorita straluceste si prin maretia si solemnitatea exprimarii. Este utilizat frecvent si cu deosebita maiestrie epitetul ("mandra craiasa", "mandru ciobanel", "negru zavoii", "cai invatati", "cani mai barbati"), iar comparatiile metaforice din portretul ciobanului moldovean sunt si ele de o rara frumusetate ("spicul graului", "pana corbului", "spuma laptelui", "mura campului"). Metaforele au o forta puternica de sugestie : "picior de plai", "gura de rai", "lacrimi de sange", iar personificarea este prezenta in umanizarea mioarei, a oilor sau in inegalabila alegorie a mortii.

Folosirea din abundenta a diminutivelor, multe dintre ele la cazul vocativ : "oita barsana", "miorita", "bolnavioara", "ciobanel", "maicuta", "mustacioara" da un spor de gingasie sentimentelor exprimate. Dativul etic ("vor sa mi te-omoare") intensifica participarea afectiva a autorului anonim, interjectiile ("iata", "mari"), enumeratiile, repetitiile si reluările ("stapane, stapane", "miorita laie, laie bucalaie", "fluieras de fag", "fluieras de soc")prin care se insista asupra aspectului infatisat. Versificatia este specific populara: rima imperecheata sau monorima, ritm trohaic si masura de 5-6 silabe.

Deosebit de variata este in balada constructia modurilor si a timpurilor verbale. Se remarca mai intai folosirea modului indicativ timpurile prezent si perfect simplu in partile epice atunci cand actiunea se desfasoara rapid: "vin", "se cobor", "se vorbira", etc. .Viitorul popular, "a fi", "a bate", sugereaza posibilitatea actiunii iar perfectul compus este prezent in alegoria nunta-moarte in episodul maicutei batrane : "m-am insurat", "a cazut", "au vazut", "pentru a exprima cu certitudine un fapt care s-a implinit.

Alegoria cuprinde o suita de personificari, comparatii si metafore care pun in lumina conceptia despre viata si moarte a ciobanului moldovean, atitudinea lui in fata mortii si ii evidentiaza unele insusiri. Moartea este vazuta ca o nunta de proportii cosmice.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Personajele nelipsite din ceremonialul nuntii (mireasa, preotii, lautarii, nuntasii), ca si obiectele folosite in mod traditional(cununa, lumanarile), devin elemente concrete ale cadrului natural romanesc(brazi, paltinasi, munti, pasari)si ale celui cosmic(soarele, luna, stelele). Pamantul si cosmosul participa la marea trecere a ciobanului in eternitate. Atmosfera este solemna, dar si luminoasa , caci soarele, luna si stelele calauzesc drumul baciului spre vesnicie.

In al doilea rand , aceasta alegorie exprima conceptia poporului nostru despre moarte. Vazuta ca o nunta , moartea este considerata ca o forma de integrare a vietii in cosmos, un mod de continuare a existentei in natura, o expresie a legaturii permanente a omului cu mediul in care traieste. Astfel, moartea nu inseamna un sfarsit, ci un nou inceput, o reintoarcere a omului in elementele naturii vesnice din care a izvorat, prin caderea stelei , simbol al mortii in conceptia populara.

In al treilea rand, alegoria nuntii cosmice face si dovada sensibilitatii si a optimismului celui sortit pieirii, a dragostei lui de viata, chiar in momentul mortii ipotetice, pe care o priveste cu seninatate, cu detasare, a iubirii fata de tovarasele de o viata – mioarele -, fata de mama sa, pe care vrea sa le crute de o mare durere sufleteasca.

In al patrulea rand, aceasta alegorie straluceste prin fabulosul ei, natura intreaga este insufletita prin personificari si metafore. Astfel, actiunea este scoasa din real si plasata in plin fantastic, autorul anonim atenuand in acest mod gravitatea si durerea mortii.

CARACTERIZAREA PERSONAJELOR

Balada Miorita a fost considerata "cea mai frumoasa epopee pastorala din lume". Aceasta adevarata capodopera a literaturii populare romanesti a fost descoperita de Alecu Russo in muntii Vrancei si publicata de Vasile Alecsandri in colectia de poezii populare intitulata "Balade(cantece batranesti) in 1852.

Balada "Miorita" a circulat in peste o mie de variante.

Titlul format din diminutivul "miorita", sugereaza si el gingasia, delicatetea sufleteasca a personajului principal.

Pe langa minunata alegorie a mortii o alta dovada a frumusetii baladei Miorita este si realizarea celor doua portrete, al maicutei batrane si al baciului moldovean.

Ciobanul moldovean este unul dintre cei trei ciobani, tovarasi intr-ale pastoriei, dar care, spre deosebire de ceilalti doi "e mai ortoman", "are oi mai multe / mandre si cornute". Situatia lui infloritoare este, probabil, urmare fireasca a harniciei si a priceperii sale si motivul invidiei celorlalti.

Sub aspect fizic, el reprezinta un ideal de cuceritoare barbatie si frumusetate tinereasca. Frumusetatea

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

sa tulbura si farmeca in acelasi timp, zvelt, delicat, gingas si fermecator, cu fasa alba ca spuma laptelui, cu mustata deasa, de forma spicului de grau, cu parul si ochii negrii, el devine prototipul frumusetii masculine in viziune populara. Acest portret fizic este prezentat din punctul de vedere al mamei sale grijului si se grupeaza din jalea acesteia. Descrierea portretistica este realizata cu ajutorul unor expresii comparativ-metaforice ai caror termeni denumesc elemente ce apartin mediului natural.

La aceste procedee artistice se adauga epitetul "mandrul" folosit in inversiune si cele cinci diminutive ("ciobanel", "fetisoara", "mustacioara", "perisorul") care sporesc gingasia si frumusetea acestei minuni vii si dau profunzime dragostei materne.

Baciul apare asemenea unui fat-frumos al basmelor noastre insusirile sale fizice fiind prezentate direct, autorul anonim a reusit sa simbolizeze pe romanul dintotdeauna.

Acestora li se adauga devotamentul, dragostea si pasiunea pentru meserie, pentru munca zilnica. El este atasat si cainilor sai credinciosi, si mioarelor, toate acestea explicand dorinta sa de a fi inmormantat "in strunga de oi / Sa fiu tot cu voi/ in dosul stanii / sa-mi aud canii". De mioara sa nazdravana il leaga o prietenie omeneasca si de aceea i se adreseaza cald, ocrotitor si duios. Sentimentele dintre ei sunt reciproce, deoarece oita sufera cumplit la aflarea complotului si il sfatuieste pe tanarul ei stapan sa-si ia masuri de aparare.

Iubitor de frumos si sensibil, o roaga pe mioara sa-i puna la cap fluierile sale. El se consoleaza cu gandul ca dupa moarte va fi jelit de oile sale "cu lacrimi de sange", aceasta fiind o puternica dovada a durerii pricinuite de disparitia sa.

Inzestrat cu o stapanire de sine iesita din comun si dovedind mult curaj, el nu se lamenteaza si nu-si ia masuri de aparare in momentul in care afla de complotul urzit impotriva sa si isi concepe moartea ca pe o nunta cosmica. Astfel isi exprima atat dragostea fata de natura, cat si conceptia sa asupra vietii si a mortii, vazand in moarte o lege a firii.

Departat de fi inspaimantat de perspectiva mortii si de a se resemna in fata acesteia, el este preocupat mai intai de implinirea tuturor randuielilor traditionale ale ceremonialului funebru pentru desavarsirea sa ca om. Este preocupat de inmormantarea sa si de aceea ii cere mioarei sa fie ingropat chiar de presupusii sai asasini

Aceasta dorinta nu este o dovada de slabiciune, de resemnare, ci de superioritate morala, de demnitate si tarie. De fapt, in singuratatea muntilor, ei sunt singurii care pot implinii randuielile inmormantarii.

Ciobanul priveste cu seninatate si detasare moartea mai ales ca nutreste convingerea integrarii prin moarte in circuitul universal etern.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Atitudinea pastorului este in ultima instanta o atitudine eroica, barbatesca, dar care nu consta in dorinta de a se jertfi ci in supunerea liber consimtita la legile firii, deoarece stie ca moartea este un fenomen natural, firesc si inevitabil.

Baciul o roaga pe mioara sa pastreze secretul mortii pentru mama sa, vrand s-o crute de o mare durere suflteasca. Este in acest gest o dovada coplesitoare a respectului filial si manifestat printr-o dragoste duioasa si puternica.

Prin toate aceste calitati deosebite personajul trezeste in sufletul ascultatorului (cititorului) nu compasiunea, ci admiratia si pretuirea, deoarece el intruchipeaza insusirile alese ale omului din popor.

Il preocupa ti indeplinirea ritualului bocirii ca element traditional el ceremonialului funebru pe care doreste sa-l implineasca oile sale, asasinii nefiind capabili de astfel de sentimente.

Nu numai ca se resemneaza in fata mortii dar ciobanul moldovean nu se gandeste numai la destinul sai ci si la soarta celor apropiati de aceea el o sfatuieste pe mioara sa ascunda atat oilor cat si mamei sale moartea sa scutindu-le de durerea pierderii lui. Mai mult decat atat mama nu trebuie sa afle nici de steaua cazatoare.

Demonstratie

Balada populara sau cantecul batranesc (opera epica, narativa cu elemente descriptiv-lirice, care dezvolta un subiect fantastic legendar, istoric sau familial, ale carei versuri sunt cantate sau recitate fiind acompaniate de un instrument muzical).

Miorita este o balada pastoreasca avand trasaturi specifice aceste specii.

Autorul anonim isi exprima indirect sentimentele prin intermediul actiunii si al personajelor, iar modul de expunere predominant este naratiunea, relatarea evenimentelor facandu-se la persoana a III-a

Evenimentele narate sunt neobisnuite, iesite din comun si pot fi de natura istorica, fantastica, legendara sau familiala, in care faptele reale se imbina cu cele fabuloase.

Astfel, el relateaza despre coborarea turmelor si apoi evidentiaza prezenta celor 3 ciobani dintre care 2 invidiosi si lacomi completeaza impotriva celui moldovean.

Totodata sunt prezente ca-n orice opera epica, timpul si spatiul actiunii: totul se petrece toamna, in momentul transhumantei, intr-un spatiu feeric "Pe-un picior de plai -Pe-o gura de rai".

In al doilea rand intamplarile relatate se constituie in subiect al operei literare. Astfel, in expozitiune sunt prezentate locul si timpul actiunii si facem cunostinta cu personajele – cei trei pastori care vin

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

din regiuni diferite. Intriga in sine contine complotul urzit de cioban si destainuit de mioara stapanului ei, ca apoi reactia acestuia la aflarea vestii sa constituie desfasurarea actiunii, care atinge punctul culminant in episodul presupusei aparitii a maicutei batrane.

Un alt element epic prezent in balada este existenta personajelor, unele dintre ele reale – cei trei ciobani, mama baciului moldovean – altele, cu puteri fabuloase, atribuite de autorul anonim prin personificare sau hiperbola – oita nazdravana, celelalte oi.

Personajele baladelor au insusiri care impresioneaza puternic, fiind infatisate, mai ales, prin antiteza. Ele savarsesc fapte deosebite, dovedind prin comportarea si prin atitudinea lor calitati menite sa impresioneze pe cititor.

Departa de fi inspaimantat de perspectiva mortii si de a se resemna in fata acestea, el este preocupat mai intai de implinirea tuturor randuielilor traditionale ale ceremonialului funebru pentru desavarsirea sa ca om. Este preocupat de inmormantarea sa si de aceea ii cere mioarei sa fie ingropat chiar de presupusii sai asasini.

Aceasta dorinta nu este o dovada de slabiciune, de resemnare, ci de superioritate morala, de demnitate si tarie. De fapt, in singuratatea muntilor, ei sunt singurii care pot implinii randuielile inmormantarii.

Nu numai ca se resemneaza in fata mortii dar ciobanul moldovean nu se gandeste numai la destinul sai ci si la soarta celor apropiati de aceea el o sfatuieste pe mioara sa ascunda atat oilor cat si mamei sale moartea sa scutindu-le de durerea pierderii lui.

Mai mult decat atat mama nu trebuie sa afle nici de steaua cazatoare.

Ciobanul priveste cu seninatate si detasare moartea mai ales ca nutreste convingerea integrarii prin moarte in circuitul universal etern.

Celelalte elemente – lirice si dramatice, firul epic evidentiaza astfel tensionarea actiunii, cat si profunzimea sentimentelor personajelor aflate in situatii-limita, cand isi exprima o anumita atitudine, se zbucliuma sau se confeseaza. Miorita este o balada care devine insa un adevarat poem filosofic, punand in discutie raportul omului cu lumea care-l inconjoara, atitudinea omului fata de moarte. Fiind o balada populara are trasaturile oricarei creatii literare folclorice: caracter anonim, oral, colectiv si sincretic.

Balada populara contine procedee artistice si o versificatie specifice oricarei creatii populare: ritm trohaic, rima imperecheata, masura de 5-6 silabe.